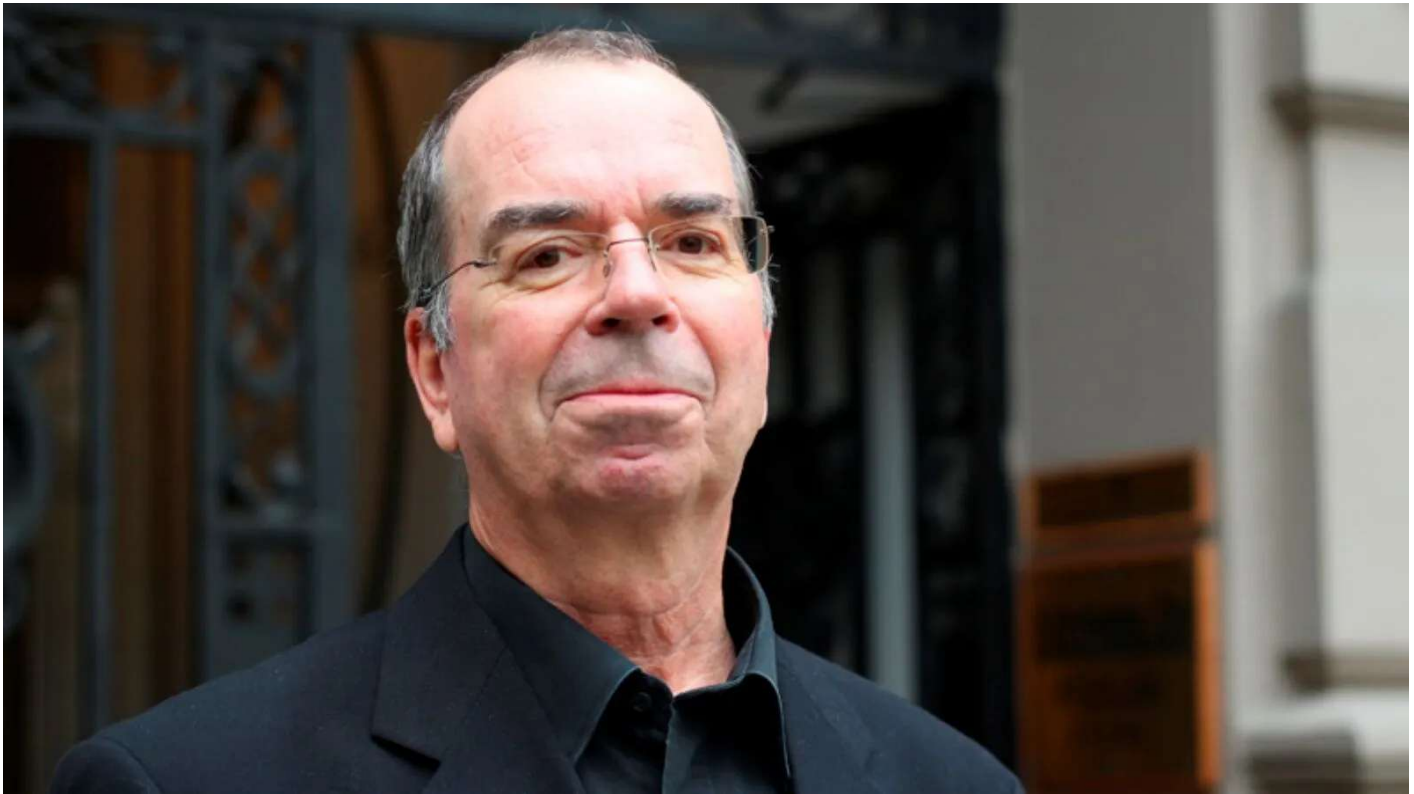

Jan Kjærstads “Valgdage” er en vellykket udviklingsroman

Den norske forfatter Jan Kjærstad har netop udgivet romanen "Valgdage". Foto: Mette Solberg/Gyldendal

LOTTE THRANE

21.04.2026

BØGER // ANMELDELSE – I Jan Kjærstads nye roman *Valgdage* får vi et stykke norgeshistorie fortalt via en række valgdage til Stortinget, men vi får også en mands udviklingshistorie fortalt ud fra de valgsituationer, han har oplevet med seks meget forskellige kvinder. Bogen er en vellykket, klassisk udviklingsroman, skriver Lotte Thrane.

Valgdage

Forfatter: Jan Kjærstad

Forlag: Gyldendals Forlag

Udkom: 5. marts 2026

På valgdagen til det norske stortingsvalg i 1965 får en lille dreng en skinnende femøre og en blå blomme af Norges statsminister, Einar Gerhardtson.

Drengen, der også hedder Einar, får efter eget udsagn sit liv defineret af denne begivenhed – politisk som livslang støtte af Arbeiderpartiet, økonomisk med beslutningen om at blive rig, slippe ud af sin baggrund som ”fattiglus” i en arbejderfamilie med afsavn og evig smalhans. Som barn drømmer han om at blive tryllekunstner med speciale i forsvindingsnumre – som voksen raffinerer han tanken til at være *homo absconditus*, dvs. blive rig i skjul, usynlig for verden.

I et tilbageblik, og dem er der mange af, for romanen er bygget op over erindringer fra et helt liv – vores jeg-fortæller er omkring de 60 år ved romanens slutning – kalder han 1965 sit ”kerneår” og mønten fra statsministeren bliver en lykkemønt, som han aldrig skiller sig af med.

“Fortælleren Einar Z. Olsen har holdt sammen med tre venner helt fra skoletiden, Sixten, Toralv og Boris. De mødes som unge og voksne, når der er stortingsvalg

Den bringer ham hans første økonomiske succes, da han vinder et spil i skolegården, hvor det gælder om at ramme en pind med en femøre. Herefter kan han gå hjem med fire lommer fyldt til bristepunktet med vundne mønter. Han får også tæv af en dreng, der vil hugge gevinsten, men klarer at blive stående oprejst.

Samme dag derhjemme oplever han sin fars skuffelse over Arbeiderpartiets tilbagegang. ”Jeg, derimod, ville huske dagen for en sejr. Ikke alene havde jeg klaret at få tæsk af en sadistisk bølle, jeg havde vundet livets største gevinst i at kaste på pind. Og desuden havde jeg mødt Helena Blix. Valgt hende. En sand mærkedag!”

Fortælleren Einar Z. Olsen – Z har han tilføjet fordi ”Einar Olsen” var alt for almindeligt, til trods for at han har sit fornavn fra en statsminister – har holdt sammen med tre venner helt fra skoletiden, Sixten, Toralv og Boris. De mødes som unge og voksne ikke mindst til aftener med hjemmelavet middag, øl, snaps og TV, når der er stortingsvalg. De er alle rundet af eller forbundet med Arbeiderpartiet.

Jan Kjærstad

Valgdage

Roman Gyldendal

Den norske forfatter Jan Kjærstads seneste roman ”Valgdage”. Foto: Gyldendal

I denne roman får vi et stykke Norges-historie fortalt via en række valgdage til Stortinget – men vi får også en mands udviklingshistorie fortalt ud fra de valgsituationer, han har oplevet med seks meget forskellige kvinder – den underskønne, klaverspillende Helena, den vilde Åsne, den hårdtslående Grethe, den romanskrivende Constance og den blide, men mystiske Renate – med aktiespekulation, med rejser rundt i Norge, og med ophold i de huse eller lejligheder han køber eller bor i.

Sammenvævet fortælle teknik

Det hele er raffineret vævet sammen af fortælle teknikken, der er bygget op om de fire skolekammeraters tradition med at mødes og følge stortingsvalg som unge og som voksne fra 1969 til 2021 – samtidig med at vi får en associationsrig beretning om de definerende øjeblikke – valgsituationer – i jeg-fortællerens liv.

En vigtig historie i historien om Einar Z. Olsen er den om flyglet, det sindssygt kostbare og kæmpestore Steinway-flygel, som Helena Blix spillede på i en konkurrence, som hun – efter jeg-fortællerens mening – burde have vundet.

“Læsere af Jan Kjærstads forfatterskab vil genkende hans fortælle teknik fra de tre bøger om Jonas Wergeland, *“Forføreren”, “Opdageren” og “Erobreren”*“

Han får ikke Helena, men han køber flyglet, selvom han ikke kan spille på det, og det flytter med ham fra hans første selvkøbte lejlighed til det arkitekttegnede hus i Z-form, og det er er det eneste, han i en urscene på dramatisk vis får reddet ud af sin brændende villa i Oslo.

Det ender i hytten på fjeldet, der bliver hans foretrukne opholdssted til sidst. Og han får lært at spille, så han til valgaftenen i 2021 kan spille Bachs Invention nr. 8 i F-dur for vennerne.

Associerende overgange

Læsere af Jan Kjærstads forfatterskab vil genkende hans fortælleteknik fra de tre bøger om Jonas Wergeland, *Forførelsen*, *Opdageren* og *Erobreren*, der udkom i perioden 1993-1999. Kjærstad brugte her en netværksagtig form, hvor korte, ikke-kronologiske historier flettede sig ind i hinanden, og derved var med til at skabe et portræt af et menneske.

I *Valgdage* har han udviklet metoden – som i disse eksempler: ”Det var gryderetten, der aktiverede erindringen”, som der står i et af de første kapitler. Og lidt senere ”Det minder mig om at jeg skal afslutte beretningen fra valgdagen”.

På den måde fortælles der løs fra begivenhed til begivenhed, men også med associerende overgange fra scene til scene, og med blotlæggelse af jeg-fortællers fejltagelser og succeser – et par fortrængninger slipper også med. Alt sammen fordi ”den syvende sans”, evnen til at erindre, og pligten til at nedfælde og formulere det, der huskes, er vigtig for jeg-fortælleren, det er nok hans mest afgørende erkendelse.

Det kommer han frem til sidst i bogen, hvor tænke-skrive-processen gøres til hans egentlige og vigtigste livsværk, til hovedbeskæftigelsen, og hvor han sammenligner den med stemmerne i Johan Sebastian Bachs inventioner.

Ganske nyttig konklusion for en skrivende jeg-fortæller, der her næsten falder sammen med en forfatterstemme – og hvor de i fællesskab har sørget for, at den knap 500 sider lange bog, man sidder med i hånden, er blevet til en vellykket roman. Til en klassisk udviklingsroman.

"Valgdage"

gyldendal

Jan Kjærstad

udviklingsroman

LOTTE THRANE

Lotte Thrane er forfatter og universitetsforsker, mag.art. og dr.phil. i nordisk litteratur. Det kultur-, kunst- og personalhistoriske har, gerne med et feministisk perspektiv, været en gennemgående linje i hendes forfatterskab. Hun har bidraget med talrige artikler og antologibidrag og har skrevet en ræk...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International